

JAN
SPRANGERS

TIGGARE
KAN
INGEN
WARA

Förlaget Orda

Tiggare kan ingen vara

Av Jan Sprangers

Tidigare utgivning

En boxares fall (2014)

Sova med fiskarna (2016)

1:a upplagan Förlaget Orda AB 2018

© Jan Sprangers 2018

Typografi: Palatino Linotype

Utgiven av Förlaget Orda AB

Tryckt i Polen 2018

ISBN 978-91-7553-175-5

www.forlagetorda.se

Tiggare kan ingen vara

Kapitel ett

Kvinnan som snart skulle dö hette Catalina Magearu. Hon var 32 år gammal och hade lämnat sin hemby Pauleasca i Rumänien knappt två år tidigare i hopp om ett bättre liv.

Många hade sagt att det livet fanns här, i en främmande stad där allt fler såg på henne med förakt. Om de såg henne alls.

När hon kommit första gången hade hon mötts hon av korta nickningar, ibland till och med ett leende. På den tiden hade hon vissa dagar kunnat få ihop ett par hundra kronor. Numera kom hon i bästa fall upp till femtio. Av den summan skulle hälften gå till hennes landsman och släkting Ciprian Gaman, för att hon skulle få sova i hans skrotfärdiga skåpbil som stod uppställd nära Centralstationen. Resten räckte egentligen inte för att överleva.

Catalina satte sig tillrätta på den hopvikta kartongbiten, och placerade den tomma pappersmuggen från Seven-Eleven framför sig. Det var råkallt, och hon frös trots de många lagren av kläder. Det ångade om hennes andedräkt. Synen väckte röksuget till liv. Men dels hade hon inga cigaretter kvar, dels visste hon att det provocerade om hon rökte samtidigt som hon tiggde. Samma sak med mobilen, hennes enda möjlighet till sporadisk kontakt med de alkoholiserade föräldrarna och genom dem med sina två barn. Vore det inte för barnen skulle hon aldrig ha rest.

Hon blåste varm luft i sina händer, och la ett par kronor i muggen. Det var lättare för folk att ge om det såg ut som om andra skänkt en slant. Klockan hade passerat åtta och de första kunderna hade redan gått in. Ingen av dem hade bevärdigat henne en blick, än mindre svarat på hennes försiktiga "hej, hej".

En halvtimme efter att Konsum öppnat låg det fortfarande bara två kronor i muggen. En rysning skakade henne, och hon suckade. Det kändes hopplöst, trots att hon visste att hon tack vare Ciprian fått en av stans bättre platser. Om det inte hade varit för honom skulle hon blivit bortkörd för länge sedan av landsmän eller möjligen bulgarer. De skulle gärna ha tagit över en plats där det inte bara passerade många utan också fanns möjlighet att gå in och värma sig en stund. Därinne fanns också en automat med billigt kaffe. Och om hon behövde en toalett fanns alltid konditoriet.

Ciprian hade sagt till henne att skatta sig lycklig eftersom hon fick behålla de pengar hon tiggde ihop. Åtminstone så länge hon betalade honom för sovplatsen. Han hade berättat om kraftigt handikappade bulgarer som lockats hit av landsmän med löfte om jobb, men istället tvingats tigga och lämna ifrån sig allt de fick ihop.

Parkeringsplatsen hade varit nästan tom när hon kom, men fylldes snabbt. De första kunderna ställde sig naturligtvis närmast, i rutorna som strålade ut snett från den lilla parallellgatan likt ena hälften av en fjäder. Man hade klämt in några parkeringsfickor på gatans högra sida också. Och om man följde den lilla gatan framåt, förbi Konsum, apoteket och kaféet och vidare förbi den röda boden med Käringbergets Fisk ledde den till en något större parkeringsplats för dem som kom senare. Så långt bort kunde inte Catalina se från sin plats utanför Konsums port.

Hon visste att detta ansågs vara en rik del av Göteborg, men tyckte själv att snålheten var lika utbredd här som på andra platser. Det var ändå tydligt att det var välbeställda människor som bodde här. Hittills hade det bara kommit bilar som skulle väckt avundsjuka blickar därhemma. Volvo, BMW, Mercedes och Audi i glänsande lacker, ingen av dem äldre än tre år och flera av dem i stadsjeepmodell. Enda undantaget var två mindre skåpbilar som uppenbarligen tillhörde hantverkare. Den ena hade stått här redan när hon kom.

Varje bil som körde in på den lilla gatan mot parkeringsplatsen väckte ett svagt hopp hos henne. Kanske var det just

i den han satt, mannen som i ett slag skulle förändra hennes liv, som skulle skänka henne en så stor gåva att hon för alltid kunde lägga tiggeriet bakom sig.

En midnattsblå lyxbil gled in i den sista lediga parkeringsrutan längs gatan. De röda bak- och bromsljusen slocknade när föraren stängde av motorn och strax därpå klev ut. Han gick mot henne, tryckte på en fjärrkontroll men brydde sig inte om att vända på huvudet för att se blinkersljusen bekräfta låsningen.

Catalina tyckte att han såg snäll ut. Stor och skäggig, nästan som en jultomte, med leende bruna ögon.

"Hej, hej" sa hon med låg röst när han var på väg att passera henne.

Han kastade en blick ner mot henne, och hon hoppades att detta var en av de verkligt goda, en av dem som var beredd att avstå en liten skärva av sitt enorma välstånd.

Men så såg hon att hans ögon inte log längre.

"Åk hem, för helvete!" sa han och fortsatte in i affären.

Hon förstod inte orden, men tvekade inte en sekund om innebörden. Hon hade mötts av hatet så länge hon kunde minnas, både hemma och här. Det var en del av det här livet, en del av att vara riktig rom i en värld fylld av fientliga gajé. Då var det värre med den stora majoritet som låtsades varken höra eller se henne. Som om hon inte ens fanns. Som om hon själv vore en icke-människa. En gajé.

Catalina log för sig själv över det orimliga i tankegången. Hon kröp ihop lite mer, la armarna runt knäna och kramade sig själv för att hålla värmen.

"Hej, hej", sa hon igen när en kvinna i hennes egen ålder kom ut ur affären, med en välfylld matkasse i högerhanden och bilnycklar i den vänstra.

Men kvinnan ignorerade henne. Istället höll hon fast blicken på en röd kombi, öppnade bagageluckan och ställde in papperskassen. Luckan tycktes stängas av sig själv innan kvinnan satte sig bakom ratten, startade och backade ut. Den tomma parkeringsrutan fylldes snabbt av en stor och vit Volvo, och ett nytt hopp tändes. Bilen kunde inte ha körts långt eftersom de mörktonade rutorna visade spår av

att just ha skrapats rena från is. Avgaserna syntes tydligt i kölden, de dansade runt mellan stötfångarna och den mörka asfalten.

Hon reagerade över att ingen gick ur bilen, som fortsatte på tomgång. Hemma hade det inte varit något ovanligt. Tvärtom. Det var så man gjorde för att hålla bilen varm. Hade man råd med bil hade man också råd att låta den gå på tomgång. Och den som inte hade råd kunde alltid slanga bensin.

Men här var det ovanligt att låta motorn gå när bilen stod still. Hon hade till och med hört att det var förbjudet, även om det lät otroligt. Det var Ciprian som hade berättat det för henne. Han hade påstått att svensk polis sagt till honom en iskall kväll, och tvingat honom att stänga av motorn. Åtminstone tills patrullen hade avlägsnat sig.

Catalina log svagt åt minnet, medan hon såg sin egen andedräkt virvla omkring som bilavgaserna. Efter några minuter stängdes ändå motorn av, och en ung man, knappt mer än en pojke, steg ur med en mobiltelefon pressad mot örat. Han sa något hon inte förstod, men hon såg att han var irriterad. Så avslutade han samtalet, stoppade ner mobilen i fickan, smällde igen bildörren, låste och gick mot henne.

”Hej, hej” sa hon och såg varmt leende upp mot honom.

Han såg henne, svarade automatiskt på samma sätt och gick in i Konsum. Det sög i hennes mage, och hon trevade innanför täckjackan för att hitta den lilla plastflaskan med Coca-Cola som hon snattat i Pressbyrå på Centralen samma morgon. Hon hade druckit en tredjedel redan på spårvagnen, och det som var kvar var lite avslaget. Men ändå. Hon skruvade av den röda korken och tog några djupa klunkar. Den söta drycken dämpade hungern och fick henne att känna sig lite piggare, åtminstone för stunden. Hon stoppade tillbaka flaskan och gnuggade sina bara händer mot varandra. Det var verkligen kallt, kanske den kallaste dagen hittills den här vintern.

Två män i grå arbetarkläder kom ut ur apoteket och gick snabbt över gatan. Catalina kunde inte läsa, men förstod att de var elektriker när hon såg den röda blixtsymbolen

på sidan av bilen de satte sig i. Bakljusen tändes, och därpå backljusen. Så körde skåpbilen därifrån.

Hemma i Pauleasca behövdes inga elektriker. Där visste de flesta män det man behövde veta om el; alltså hur man gjorde för att stjäla den för att få värme i spisen, ljus i rummet och liv i teven.

En äldre man i en sliten militärrock och sotarmössa kom gående runt hörnet. Han bar på en illgrön axelväska i plast. Den såg ut att vara tung.

"Gomorrön!" hälsade han glatt med ett nästan tandlöst leende.

Han ställde ner väskan några meter ifrån henne innan han hängde på sig en inplastad legitimation. Catalina nickade mot honom och sa åter "Hej, hej", vilket förutom "tack" var det enda hon kunde säga på svenska. Hon hade sett honom många gånger förut och visste att han sålde en tidning för hemlösa, Faktum. Det gjorde också flera av hennes landsmän. De köpte tidningen för hälften av vad de sålde den för, och fick behålla mellanskillnaden. Men dels krävdes pengar för att köpa tidningarna, dels tyckte Catalina att hon måste kunna prata lite svenska innan hon vågade sig på något sådant.

"Kallt idag, du. Hur är det med dig?" frågade försäljaren.

Hon log bara och slog ut med händerna för att visa att hon inte förstod. Mannen lät sig inte nedslås.

"Ja, ja. För jävligt kallt, tycker jag", sa han och plockade upp en bunt tidningar ur väskan.

När han var klar stampade han hårt med fötterna i marken och började sedan hoppa jämfota. Catalina kunde inte låta bli att skratta, och fick också Faktumsäljaren att skratta.

De skrattade båda två när hon dog.

Faktumsäljaren stirrade oförstående på den mörka blod-pölen som snabbt växte runt kvinnan. Nyss hade hon skrattat och det hade glittrat glatt i hennes ögon. Och nu, från en sekund till en annan, var allt förändrat.

Hon satt fortfarande upprätt men kroppen var helt orörlig efter att först ha skakat till, och kartongen under henne blev

snabbt genomdränkt av blod. Det fortsatte ner i en gallerförsedd dagvattenränna i stenläggningen.

Utan att han märkte det tappade han hela bunten med tidningar, och hans ben började skaka.

"Men herregud, hjärtat, vad hände?" hörde han sig själv fråga.

Eller kanske tänkte han det bara. Han tog ett par osäkra steg mot henne. Det var som om resten av världen försvann; synfältet krympte och alla bakgrundsljud försvann och ersattes av ett tinnitusliknande tjut.

Han förstod att kvinnan var död, men tog ändå försiktigt tag i hennes haka med ena handen för att vända hennes ansikte mot sig. Ögonen var slutna och en liten rest av hennes leende kunde ännu skönjas i ena mungipan. Hon såg blek men helt oskadad ut. Faktumsäljaren såg sig förvirrat runt, men allt såg ut som alldeles nyss då allt varit precis som vanligt.

"Men hur i helvete..?" frågade han sig själv.

I samma ögonblick gled skjutdörrarna åt sidan och den skäggige mannen kom ut med en plastkasse i högerhanden. Han tvärstannade och försökte greppa det han såg.

"Vad fan har du gjort?" frågade han med rädsla i rösten och backade tillbaka in i affären.

"Jag?" upprepade Faktumsäljaren lamt.

Han tittade hjälplöst på kvinnan, och upptäckte att blodet nått fram till hans ena fot. Skrämt drog han tillbaka den.

"Jag har inte gjort nånting. Ring ambulans!" fortsatte han, men då hade dörren redan hunnit gå igen.

Ett kaos av tankar rusade runt. Han kände en plötslig smak av galla, och instinkten sa till honom att fly. Han visste att han inte gjort något fel, men trodde sig också veta att han skulle få skulden. På samma sätt som han alltid fått skulden när något gått snett.

Han tittade på sin väska och tidningsbunten han tappat. "Stick, stick, stick!" ropade den inre rösten till honom, men ändå blev han kvar. Han var vagt medveten om bleka ansikten som stirrade på honom från andra sidan glasrutorna, och hörde sen hur skjutdörren låstes. Det kändes som

om det inte bara var Konsumdörren som låstes, utan också alla andra dörrar som nyss åtminstone stått lite på glänt. Klick, klick, klick.

”Jag är bara så jävla körd”, sa han högt för sig själv, sjönk ner på huk och började till sin egen förvåning gråta.

Den närmaste patrullen på IGV, ingripandeverksamheten, bestod av polisinspektör Åsa Johansson och polisassistent Pieter Jaeger. De befann sig vid Nya Påvelundsskolan och granskade de mopeder som stod uppställda där, på jakt efter en stulen sådan som använts vid två personrån samma morgon. Larmet från ledningscentralen fick dem att halvspringa tillbaka till bilen, och de var på väg nerför Ängkärrsvägen med både blåljus och sirener samtidigt som Jaeger försökte få fler uppgifter.

”Det kommer in en massa samtal om samma händelse nu. Men det tycks alltså vara en knivskärning utanför Konsum Käringberget. Målsägaren ska vara en kvinnlig tiggare. Det är oklart hur skadad hon är, men ambulans är på väg. Dom kommer att vänta tills ni ger klartecken. Nån inringare säger att det är en Faktumsäljare som gjort det, och att han är kvar på plats. Så ta det försiktigt”, manade operatören.

”Det är fler bilar på väg”, tillade han.

Johansson bromsade in lätt vid korsningen, men fortsatte mot rött ljus när hon försäkrat sig om att övrig trafik stannat upp och att inga spårvagnar var på väg. Strax efter att de kommit till Göta Älvsgatan stängde hon av sirenerna och svängde in på den lilla parallellgatan. Hon stannade innan hon kom förbi hörnet på Konsum. Inga andra bilar kunde nu ta sig in eller ut den vägen i alla fall, tänkte hon.

Poliserna lämnade bilen med blåljuset på.

Det första de såg var tre, fyra människor som stod ett tialt meter bort, bakom parkerade bilar. De vinkade på dem och pekade mot entrén på Konsum.

”Backa!” skrek Johansson, och tyckte att rösten lät sprucken.

När hon gjorde övertydliga rörelser med armen började de som vinkat med tveksamma steg dra sig bakåt. Med ena

handen på kolven i hölstret tittade hon snabbt runt hörnet, och drog lika snabbt tillbaka huvudet.

”Det sitter nån där som alla pekar på. Kolla om du kan gå runt andra vägen, ifall han skulle få för sig att kuta”, sa hon lågt till sin kollega.

Jaeger nickade och drog sig bakåt. Hans hjärta dunkade hårt av upphetsningen. Småspringande tog han sig till affärens baksida, passerade lastkajen och två blå containrar innan han fortsatte runt hörnet och såg en lång passage med ett träplank på högersidan. All utrustning i bältet dunkade mot höfterna. Med lite tur borde han kunna skära av den misstänktes flyktväg så snart han kom runt nästa hörn. Men besviket konstaterade han att den smala öppningen mellan Konsum och nästa byggnad var spärrad av ett stängsel.

Genom detta såg han två sittande figurer. Runt den ena fanns en massa blod. Den andre satt på huk och gungade fram och tillbaka.

”Helvete”, muttrade Jaeger.

Han skyndade förbi och sprang längs baksidan på den andra, svagt böjda och utsträckta byggnaden och sedan runt den och förbi en röd fiskebod så att han kom bakom de människor de först sett.

”Flytta er ännu längre bak”, sa han högt med sin mest myndiga stämma, samtidigt som han passerade dem och gav en handsignal till sin kollega.

De tre männen och kvinnan protesterade inte utan backade lydigt.

Johansson nickade från sin plats bakom hörnet. Sedan visade hon med teckenspråk att de skulle gå fram båda två, och drog fram sin tjänstepistol. För Jaeger var det premiär i skarpt läge. Han försökte andas lugnt medan han lossade vapnet från lårhölstret, gjorde mantelrörelse och försiktigt rörde sig framåt. För att inte skjuta av misstag slackade han hanen.

Den misstänkte verkade först inte reagera alls.

”Det är polisen!” ropade Johansson. ”Lägg dig ner på mage med fötterna hitåt!”

Mannen tittade upp, och de upptäckte nu att han var

gammal och sliten. Han såg förtvivlad ut, sa något ohörbart och höjde sina händer i en gest av hopplöshet. Johansson upprepade instruktionen och tog ytterligare ett par steg fram, med pistolen riktad mot honom. Hennes kollega gjorde likadant. Nu började den misstänkte faktiskt lägga sig ner.

"Jag vill kunna se dina händer hela tiden. Inga snabba rörelser!" kommenderade polisinspektören när den gamle tog stöd med ena handen mot de kalla stenplattorna.

Så snart han mödosamt lagt sig ner på mage med utsträckta armar skyndade poliserna fram. I ögonvrån såg Jaeger ytterligare en målad bil komma, men från andra hållet. Även den hade blåljusen på.

"Lyssna på mig. Lägg det ena benet över det andra. Och lägg din högerarm bakom ryggen nu", sa Johansson och stoppade ner sitt vapen.

När Faktumsäljaren gjorde det klickade hon fast ett handfängsel kring hans handled.

"Och nu den andra armen", sa hon och kopplade samman också den med handfängslet medan Jaeger stod stilla med sin pistol riktad mot den liggande.

"Säkrad. Kolla kvinnan", sa Johansson till honom.

Sedan vände hon sig mot de två manliga kolleger som närmade sig.

"Ta över honom här. Han är inte avvisiterad än. Vet ni om ambulansen är långt borta?"

Den ene skakade på huvudet.

"Den är nog här när som helst", svarade han samtidigt som han böjde sig över den gripne och frågade om mannen hade något vasst eller annat farligt på sig.

Jaeger hölstrade sitt vapen och gick tillsammans med Johansson fram mot kvinnan.

"En tiggare alltså", sa han när han såg den blodindränkta kartongbiten och den omkullvälta pappmuggen med ett par enkronor bredvid.

"En människa", svarade hans kollega automatiskt utan att riktigt veta varför hon sa så.

I fjärran hörde de sirener. Hon hoppades att det var ambulansen.

"Hallå, hur är det med dig? Kan du höra mig?" frågade hon sedan och skakade försiktigt kvinnans axlar.

Huvudet rörde sig helt lealöst, och den sittande kroppen var slapp.

När Johansson inte fick någon respons lutade hon sig längre fram, försökte uppfatta om kvinnan alls andades men kände inte minsta pust. Hon undrade åter var ambulansen var och om hon borde lägga den skadade i framstupa sidoläge.

Det syntes blod i brösthöjd på kvinnans täckjacka. Men inte särskilt mycket. Ingenting som kunde förklara den klubbiga pöl polisinspektören inte kunde undvika att trampa i.

"Var kommer allt blod ifrån?" frågade hon högt.

"Vi får luta henne framåt", uppmanade hon sedan sin yngre kollega, och började göra det.

Det var då de såg hålet i kvinnans rygg, där något vitt lyste mot en mörkröd massa innanför den trasiga och blöta jackan.

"Herregud, hon har ju blivit skjuten!" utropade hon.

SOS Alarm hade vidarekopplat samtalet till polisens ledningscentral, där den operatör som för ögonblicket var ledig tog ytterligare en klunk kaffe innan han svarade. Det var en ovanligt jobbig morgon för att vara en måndag. Han kastade en blick på sitt armbandsur, trots att det fanns mängder av digitala klockor i den stora lokalen, konstaterade att hon var 09.52 och svarade med lugn och neutral röst.

Detsamma kunde inte sägas om den unga kvinna som ringt. Rösten lät extremt uppjagad.

"Det är nån som har haft ihjäl en tiggare utanför affären."

Operatören nickade. Det var inte det första samtalet om händelsen vid Konsum. Han tog ytterligare en klunk av kaffet och slöt sina ögon för en sekund.

"Vilken affär pratar du om?" frågade han.

"Ja, vad fan heter den?" sa kvinnan i hans hörlurar. "Jag kan inte tänka riktigt nu, men det är livsmedelsaffären här

ute i väster. På vägen mot Långedrag, du vet. Jag sitter i bilen nu, så jag kan inte se skylten. Vågar inte stå kvar därute.”

”Ja, eh, vi har redan folk på plats vid Konsum ute vid Käringberget”, sa operatören.

”Nej, nej, nej, här finns ingen polis. Bara en stendöd tiggare. Och en massa folk runtom. Och det hände för en liten stund sen bara. Ni måste skynda er hit.”

Operatören rynkade pannan. Så fortsatte kvinnan prata.

”Det här är inte Konsum, förresten. Det heter... vänta lite så ska jag gå ut och kolla.”

Det lät som om en bildörr öppnades, och några sekunder senare återkom rösten.

”Detta är alltså Hemköp. På Redegatan.”

Kommissarie Lars Holmlund satt på sitt rum efter morgonmötet. Han grubblade över en återkommande dröm. I natt hade den fått honom att väcka sin hustru Sofia igen. Hon hade blivit tvärarg, ställt några frågor till honom som han inte kunde svara på, och sedan vänt sig bort från honom och snabbt somnat om.

Han hade hört hennes andetag bli lugna igen medan han låg klarvaken och funderade över om hans undermedvetna ville säga honom något. Han hade en så stark övertygelse av att något viktigt höll på att undfly honom. Men än fanns kanske tid. Om han bara ansträngde sig lite bättre att se sammanhangen kunde han fortfarande få fatt i det. Inte helt olik den situation han ofta upplevde på jobbet. Otillräckligheten. Frustrationen.

Han suckade och började förstrött tugga på en tumnagel.

Drömmarna hade återkommit under en tid. Han visste inte ens säkert om det var drömmar eller en form av vanföreställningar i ett tillstånd mellan sömn och vakenhet. De rörde sig oftast om något han glömt men inte fick glömma. En fin bil som stod och dammade i ett garage, och som han glömt att han ägde. En lägenhet som han förträngt att han hade kontraktet till. Nycklar som han inte fått med sig. Livsviktig medicin som han glömt ta. Som om han lämnat en adress, men inte fått med sig allt och nu bara nåddes av den

insikten i sömnen. En säng, en frisbee, en cykel. Var fanns hans tillhörigheter? Han hade ju ansvar för dem. Och när han i detta okritiska men ångestfyllda tillstånd försökte minnas vaknade han allt mer tills han var så vaken att han omedelbart måste fråga Sofia om hon kanske visste. Men han kunde sällan ens formulera något begripligt. Det blev i bästa fall sådant som "Vi måste hämta bilen" eller "Var finns passerkortet?"

Inte att undra på att Sofia blev förbannad, tänkte han nu.

Hans telefon surrade, och han svarade med sitt efternamn. Det var chefen för ledningscentralen.

"Hej, Lars. Du kommer att få fullt upp ett tag nu. Försökte få fatt i dig förut, men..."

"Jag satt i möte. Måste ha satt telefonen på ljudlöst. Vad har du?"

"Det verkar som om det är en dåre som går runt och skjuter ihjäl tiggare på löpande band. Vi har en död vid Konsum där borta vid Käringberget, och nyss fick vi larm om ytterligare en dödsskjutning vid Hemköp på Redegatan därute. Det är inte mer än drygt sexhundra meter mellan affärerna. Ingen gripen ännu."

"Herregud. Så skytten kan ha spankulerat från det ena stället till det andra?"

"Vi vet ju inte om han har gått. Men han skulle ha kunnat göra det. Det stämmer med tiden. Men det kan lika gärna vara flera gärningsmän."

"Okej. Vem är insatschef?"

Holmlund fick namnet, och agerade sedan så snabbt och effektivt man kunde begära. En av de första åtgärderna var att skicka iväg två av de mest erfarna spanarna.

Kriminalinspektörerna Claes Tillén och Peter van Rijssen bestämde sig för att börja med platsen för den senaste skjutningen.

"Vet du var det ligger?" frågade Tillén sin kollega bakom ratten, efter att just ha avslutat ett kort telefonsamtal.

"Japp, en bit förbi Kungspizza", sa van Rijssen och tryckte hårdare på gasen.

”Vad sa yttre?” frågade han sedan.

Förkortningen stod för yttre kommissarie, den polischef som redan var på plats.

”Det verkar som om både hon vid Konsum och gubben vid Hemköp sköts ihjäl. Och att den där Faktumgubben som greps i bästa fall är ett vittne. I så fall är skytten fortfarande på fri fot”, sa Tillén.

”Är piketen informerad?” frågade han sedan.

”Jag tror det. Men dom står väl mest stand by än så länge.”

van Rijssen tystnade och koncentrerade sig på körningen. Det mesta av morgonrusningen var förbi. Han kunde hålla drygt 140 på leden innan han tvingades sakta ner för att kunna komma av avfarten, snurra genom rondellen och in på Torgny Segerstedtgatan. Där var praktiskt taget ingen trafik alls, men det gick ändå långsamt.

”Jävla fartgupp överallt i dom här villaområdena”, klagade han vanemässigt.

”Fick du några tidpunkter för larmen?” frågade Tillén, och böjde sig fram för att stänga av stolsvärmen.

”Det som gällde Konsum ska ha ringts in vid niotiden. Och det andra, det från Hemköp, strax före tio.”

Tillén kastade en blick på bilens klocka, som visade 10.47.

”Så medan det är fullt pådrag efter första larmet skjuter han helt enkelt en till en bit därifrån?”

”Det verkar inte bättre.”

”En kall jävel”, sa Tillén, mest för sig själv.

van Rijssen grymtade något ohörbart till svar, och accelererade efter att ha nått krönet på ytterligare ett fartgupp. De passerade en öde fotbollsplan till höger och direkt efteråt en korsning. Snart såg de blåa blixtar skjuta ut över vägbanan. Sekunden efteråt upptäckte de flera polisbilar på rad vid en låg betonglänga klädd i röd plåtfasad på höjden till vänster. De stora röda neonbokstäverna i ordet Hemköp lyste intill ett glasparti mitt på byggnaden. Andra skyltar vittnade om fler företag i huset.

van Rijssen svängde vänster på Redegatan och ville sedan svänga vänster igen, men tvingades stanna för polisens blåvita plastband som just spänts upp över infarten och

tvinnade sig i den iskalla blåsten. En kvinnlig polis med håret samlat i en tjock fläta fortsatte att rulla ut avspärrningsband och snurra den kring lyktstolpar och enstaka trädstammar. En polisman med rosiga kinder gick fram till bilen, och spanaren tryckte ner sidorutan.

”Hej, vi kommer från span”, sa han och höll upp sin legitimation.

Polismannen nickade, och lyfte avspärrningsbandet så att spanarna kunde köra in. ”Oscars lunchrestaurang” läste Tillén på en skylt.

De krypkörde längs gaveln och svängde sedan höger i ett uppförslut parallellt med Torgny Segerstedts gatan. van Rijssen parkerade i en av de få lediga rutorna.

Alldeles innan de skulle lämna bilen kom ett nytt besked via polisradion. Ytterligare en tiggare hade skjutits ihjäl, denna gång vid Frölunda torg.

Spanarna tittade på varandra.

”Vad fan är det som händer?” sa van Rijssen.

Kapitel två

Lars Holmlund beslöt att låta Claes Tillén och Peter van Rijssen fortsätta där de var, och skickade ett par andra spanare till torget där den tredje dödsskjutningen just ägt rum. Han hade knappt hunnit lägga på förrän det ringde igen.

”Det blir en sån dag, alltså” tänkte kommissarien och nöp hårt med tumme och pekfinger om näsroten innan han tog ett djupt andetag och svarade.

”Det är Gus. Vad vet vi och vad kan vi gå ut med?” frågade Gus Stefansson, en av polisens presstalespersoner.

”Jag vet inte. I det här ögonblicket är jag inte ens säker på om jag har tagit över informationsansvaret, eller om det fortfarande ligger på LKC”, svarade Holmlund.

LKC stod för länskommunikationscentralen – polisens ledningscentral.

”Chefsoperatören säger att det nog är du som har bäst överblick just nu.”

”Jag har ingen överblick. Du vet nog lika mycket som jag. Tre ihjälskjutna tiggare. Du vet var och när. Gå gärna ut med att vi är intresserade av vittnesuppgifter, men lämna fan inte ut mitt nummer. Upprätta ett särskilt tipstelefonnummer för det här, och se till att det alltid är nån som svarar där.”

”Yes box, det låter vettigt. Finns det nåt alls vi kan säga mer nu? Nåt om gärningsmannen?”

”Nej, ingenting. Av den enkla anledningen att vi inte vet nåt än. Vi vet inte ens om det handlar om en eller flera, fast det behöver du ju inte sprida.”

”Ingenting annat? Inget signalement? Ingen person vi söker? Eller nåt fordon?”

"Inte än i alla fall", sa Holmlund och klickade sin vana trogen bort samtalet utan minsta förvarning.

Det ringde igen, och den här gången var det hans närmaste chef, tillika chefen för länskriminalen.

"Vad tror du, Holmlund? Är det här bara början?" frågade Albin Svenning.

Kommissarien svarade med slutna ögon.

"Jag vill inte gissa."

"Nej. Men som du förstår ligger alla på som fan om det här nu. Vi får hantera det som en särskild händelse."

Det var myndighetens begrepp för ovanliga och svåra situationer, där alla resurser kunde tas i anspråk.

"Jag förstår det."

"Okej. Meddela mig så snart det händer nåt väsentligt. Jag ska in på ett möte med stabsledningen strax, och det är väl troligt att vi utlyser en presskonferens till lite senare idag."

"Även om vi inte har nåt att berätta?"

"Även om vi inte har nåt att berätta", bekräftade hans chef.

Efter att ha fått ett yttre befäls försäkran att hela området var säkrat gick spanarna fram mot den glasade entrén till Hemköp, där tre unga polismän såg ut att bevaka något som täckts med en tunn fleecepläd. Den var grå med vita stjärnor. Högst upp var den blöt och missfärgad av blod.

Inga kriminaltekniker syntes till. Alla visste att fältteknikerna ville ha en så orörd miljö som möjligt, och inte en brottsplats där kreti och pleti trampat fram och förstört alla eventuella spår. Även andra poliser var obehöriga. Åtminstone tills teknikerna gett klartecken att beträda brottsplatsen.

"Men vad göra?" tänkte Claes Tillén.

Tekniska roteln hade en patrull vid Konsum. En annan hade kallats till Hemköp, men det hände mer i länet också, som alltid, och det kunde dröja innan den var framme.

I tankarna ursäktade sig Tillén redan. Det var alltid en avvägning, och i det här fallet kunde de knappast avvakta och rulla tummarna. Alltså fortsatte de framåt.

De unga poliserna såg frusna och sammanbitna ut. En av

dem gjorde några snabba åkarbrasor för att få tillbaka lite värme. Tillén och Peter van Rijssen hälsades med igenkännande nickningar. En polis böjde sig oombedd ner, tog tag i en flik och lyfte en del av pläden.

”Han har fått halva huvudet bortskjutet”, sa han.

Tillén hann vända sig bort, men van Rijssen kunde inte låta bli att stirra. Polismannen hade överdrivit, men bara en aning. Den döda kroppen satt upp, och hade det inte varit för att en del av den övre halvan av bakhuvudet saknades kunde man tro att mannen sov. Huvudet hade sjunkit ner mot bröstet. Ofrivilligt drogs van Rijssens blickar till det gapande, mörka hålet med splittrade skallbitar, hjärnsubstans och stelnat blod. Han svalde hårt.

”Ingångshål?”

”Intill ena ögat, mot näsan.”

van Rijssen böjde sig lite längre fram för att se var kulan slagit in.

Mannen kunde vara i femtio-sextioårsåldern, men spanaren visste att det var svårt att uppskatta åldern på människor som levde ett otryggt liv på gatan. Kanske var han bara trettiofem.

”Lyft undan lite till”, sa van Rijssen.

”Visst”, sa polismannen, tog tag i ytterligare en flik av pläden och drog bort den nästan helt.

Spanaren såg nu att den döde var klädd i en tjock, marinblå vinterjacka och svarta jeans. Han satt på knä på ett militärgrönt, utrullat liggunderlag. Jackans axlar och rygg var nedblodade.

van Rijssen sjönk ner på huk. Han tyckte att mannen såg sympatisk ut. Han hade olivfärgad hy med grå skäggstubb, skarpskurna drag och ett fint nät av rynkor kring ögonvråerna och mungiporna. Som om han skrattat mycket och ofta, tänkte spanaren, och undrade i nästa sekund vad en tiggare hade att skratta åt. Ögonen var halvslutna, som om den döde begrundade ett matematiskt problem. Håret var grått och lite ostyrgt, men ganska kortklippt.

”Satt han barhuvad?”

"Jag tror inte det. Det låg en mössa intill honom. Den åkte väl av när skottet föll."

"Okej, tack honom igen är du snäll", sa van Rijssen.

Han kastade en blick genom glasdörrarna och in mot butiken, rädd för att någon obehörig kunde ha fått en skymt av liket. Men där fanns ingen.

Den yngste av poliserna, en man som såg ännu yngre ut nu när han fått rosiga kinder och en röd nästipp av kylan, såg spanaren titta in i entrén och erbjöd en förklaring:

"En patrull är inne och tar uppgifter på personal och kunder. Vi har bett dom gå långt in i butiken så länge."

van Rijssen nickade fundersamt.

"Hur många är dom?"

Polismannen ryckte på axlarna.

"Därinne? Jag vet inte. Kanske ett tiotal."

Spanaren la märke till att en av glastrutorna bakom tiggaren var trasig.

"Är det efter kulan?" frågade han och pekade.

Den andre ryckte på axlarna och stampade med fötterna i ett försök att få upp värmen.

"Antagligen. Glassplittret och en del blod och skit är på insidan i alla fall."

"Ingen av er har letat därinne?"

Frågan möttes av en huvudskakning.

"Vi antog att det var bäst att överlåta det till teknikerna. En patrull är borta vid Konsum, men ett annat gäng ska vara på gång hit snart."

"Bra. Har nån flyttat på kroppen, eller rört den på nåt sätt?"

Nya huvudskakningar.

"Inte annat än att vi la pläden över honom. Det verkade vettigt, med tanke på att det var en del som sprang här då. Det är hans egen – han hade den över benen."

van Rijssen var övertygad om att teknikerna inte skulle hålla med om att övertäckningen var en bra idé. Men gjort var gjort, och han valde att inte kommentera det.

"Och ni var först på plats?"

"Jag tror vi kom som god tvåa, mindre än en minut efter den första patrullen."

"Okej. Vet du om nån har sett nåt som kan leda oss vidare?"

De uniformerade poliserna tittade på varandra, innan den yngste av dem tog till orda igen.

"Det är det som är lite konstigt. Inte bara att ingen av dom vi har pratat med har sett nåt. Ingen har hört nåt heller. Inte förrän glaset gick sönder. I ena stunden satt gubben där och tiggde och i nästa ögonblick var han död. Vi tog id-uppgifter och hörde ett antal kunder som fanns härute, men det verkar som om ingen sett nåt alls."

"Hur har vi det med kameraövervakning här?" frågade Tillén.

"Jag vet att det finns kamera när man kommer in i butiken. Men ingen utomhus vad jag vet."

"Har vi nån identitet på honom?"

"Vi har bara känt igenom hans ytterfickor på jackan. Där fanns inget. Tänkte att det var bäst att inte röra nåt mer förrän vi fått klartecken till det."

"Bra, bra. Ibland har dom nån väska eller kasse med sig. Hade den här killen ingenting alls?"

"Nej, det fanns inget när vi kom. Bara han själv. Och så den obligatoriska tiggarkoppen. Den ligger mellan hans knän. Det låg bara en femkrona där."

"Okej. Är rättsläkaren på gång?"

"Han är också borta vid Konsum. Så det kanske dröjer en stund."

Den unge polismannen kliade sig lite villrådigt i nacken. Så stannade han plötsligt upp mitt i rörelsen.

"Jo, men han hade ju nåt med sig förresten. Det där", sa han och pekade mot marken bredvid det blodiga byltet.

Spanarna följde hans blick, och upptäckte nu ett inramat och bleknat färgfotografi som låg på asfalten tillsammans med en kartongbit. Glaset i ramen hade spräckts. Bilden föreställde två barn, kanske åtta-tio år gamla. De såg uppställda ut och log lite stelt, som om de tvingats posera ett par sekunder för länge.

På kartongen hade någon textat ett enkelt meddelande:

SNÄLLA

JAG HARTVÅ BARN

MJN FRU DÖD

BARN BEHÖVER OPERATJON

JAG HAR INTE PENGAR

Tillén undslapp sig en lång suck. Ibland kändes jobbet helt tröstlöst.

Kriminalteknikern Ingela Hedbratt gnuggade ögonen. Hon kände sig slutkörd, men såg inte hälften så trött ut som sin jämnåriga kollega Nils Frost. Den skallige och bleke mannen såg å andra sidan alltid trött ut, och hon visste bättre än de flesta att skenet kunde bedra.

Nu höll han båda sina beniga händer på ratten, och tittade rakt fram medan han körde mot nästa brottsplats.

De var klara vid Konsum, efter att ha väntat på att också rättsläkaren Aleksander Kowalczyk skulle avsluta sin undersökning. Han hade kommit en kvart innan de fick samtalet om att så snabbt som möjligt avsluta och ta sig till Frölunda torg. En tredje dödsskjutning. Den vid Hemköp skulle deras kolleger ta, efter att ha tvingats avbryta en undersökning i Borås.

”Skönt att det var Aleksander som kom. Han är rutinerad”, sa Hedbratt och snurrade en röd hårtest runt ett finger.

Hennes kollega hummade instämmande och släppte lite på gasen för att inte komma för nära en bromsande pickup framför dem. Hedbratt kunde inte påminna sig att Frost någonsin kört om en bil. Oavsett hur bråttom det var.

Trots att de jobbat ihop i många år, tyckte hon inte att hon

kände honom. Han sa nästan aldrig något om sitt liv utanför polishuset. Men de samarbetade bra, och kunde ofta fylla i varandras meningar. Därför förstod Frost att Hedbratt pratade om vikten av att få bort den skjutna kvinnan så fort som möjligt.

Där det gick föredrog de alltid att sätta upp ett tält. Dels för att skydda den döda kroppen från insyn och väder, dels för att kunna jobba med spårsäkring i lugn och ro. Men vid Konsum hade det visat sig omöjligt eftersom den skjutna kvinnan satt direkt vid entrén, och Hedbratt hade hört att det var liknande bekymmer vid Hemköp. Själva hade de fått improvisera med en presenning de lånat i affären. Men det blev som bäst halvbra. Inte minst av etiska skäl skulle det vara bra att få kroppen inpackad i en plastsäck och transporterad till rättsmedicinska så snart det bara gick.

Under morgonens brottsplatsundersökning hade de som vanligt utgått från mordoffret. De hade börjat med att fotografera, för att därefter gå över till spårsäkring. Ingenting tydde på att gärningsmannen och kvinnan haft kontakt före skjutningen, så spårsäkringen på kroppen var snart överstökad.

Frost hade letat igenom hennes fickor och hittat ett identitetskort med namnet Catalina Magearu och ett födelse-datum som visade att hon var 32 år. Hon hade också en mobiltelefon som var lösenordsskyddad. Eftersom det alltid var bråttom att fastställa identitet hade han anmält uppgifterna direkt till ledningscentralen.

Av allt att döma hade hon träffats när hon satt ner, på samma sätt som hon gjorde som död. Därför hade de med hjälp av skottets in- och utgångshål och hur kulan efteråt fortsatt försökt beräkna den troliga kulbanan, väl medvetna om att det i bästa fall bara kunde bli en vag uppskattning. De trodde att skottet avlossats från en nordvästlig riktning, och hade börjat leta åt det hållet. Den riktningen sträckte sig över kundparkeringen och vidare över vägen och mot en stor, vit villa på andra sidan.

Men Hedbratt trodde inte att kulan kommit därifrån. Gräsmattan från trottoaren till huset lutade snett uppåt,

och husgrunden låg flera meter högre än vägen. Visserligen tycktes ingångshålet sitta högre än utgångshålet, men bara en liten aning. Kulbanan verkade rätt flack. Som om skytten befunnit sig bara marginellt högre än sitt offer. Dessutom fanns mellan villan och tiggaren flera fysiska hinder i form av träd, skyltar och lyktstolpar. Nej, hon avfärdade huset.

Åtminstone för ögonblicket.

Obduktionen kunde kanske ge ett mer exakt resultat, även om det mest var en from förhoppning. Vid det laget skulle kroppen både ha flyttats och skakats om under transporten.

De behövde kontrollera saken noggrannare, men en preliminär undersökning med laser hade visat att skytten troligen befunnit sig intill eller i en bil. För att kunna skjuta med den precision som krävdes borde bilen stått stilla, och det var svårt att stanna på vägen utan att snabbt väcka en massa ilska. Men några vittnen hade ännu inte gett sig tillkänna.

Kriminalteknikerna var tacksamma över att de första patrullerna gjort avspärningen så stor att den inkluderade parkeringen, och bett dem kontrollera samtliga bilar där. Men alla utom två tillhörde kunder som troligen kunde avskrivas som tänkbara gärningsmän. De övriga ägdes av butikspersonal. Om skotten hade avlossats från en parkerad bil hade den hunnit försvinna innan avspärningarna gjordes.

Några hylsor eller andra spår hade inte hittats, och inget vittne hade sett eller hört skytten. Senare skulle även en specialtränad hund söka efter hylsor i området, men Hedbratt trodde inte att den skulle hitta någon. Hon hade själv legat på knä mellan de parkerade bilarna, lyst in med ficklampa och granskat asfalten noga. Om det hade funnits en patronhylsa där skulle hon ha hittat den.

"Att inte hitta nåt är ju också ett resultat. Om inte annat förstärker det väl bilden av att skytten har suttit i en bil", sa hon högt när de passerade Tynneredsmotet.

"Kanske", svarade Nils Frost neutralt.

"Förresten har vi ju hittat nåt", fortsatte han.

Hedbratt nickade. De hade efter en del letande faktiskt

hittat kulan. Eller det som var kvar av den efter att den fortsatt igenom både glas, plåt och trä.

Pelle Kinell, mångårig kriminalreporter på Göteborgs-Tidningen, försökte leverera en snabb uppdatering till webben. Han tyckte intensivt illa om den här delen av jobbet, skolad som han var i att först söka fakta, sedan systematisera och slutligen sammanställa. Så mycket av det som gick ut på webben skickades ut för snabbt, utan ordentliga kontroller, och visade sig senare vara felaktigt. Att webbartiklarna ofta var illa skrivna var inte det största problemet. Värre var att de kunde orsaka skada genom att sprida grundlöst skvaller, insinuationer och spekulationer. Inte för att han hade något emot spekulationer i sig; tvärtom ansåg han det vara en av hans uppgifter att ge läsaren olika möjliga förklaringar till ett skeende. Men då skulle det vara möjligheter baserade på fakta, intelligenta spekulationer, och inte det som redaktionsledningen tycktes förvänta sig nu.

”Dra på, för fan! Det är ju nån som har startat ett krig mot tiggare, nån som fått nog”, hade nyhetschefen upphetsat skrikit från sin plats vid desken när han fick höra att också en tiggare vid Hemköp mördats.

Det var samme nyhetschef som insisterade på att kalla det ”gängkrig” så snart ett våldsbrott skett i förorten och polisen medgett att en gripen hade ”gängkopplingar” och var ”känd sedan tidigare”.

Ett antal bilder hade redan kommit in i systemet; dels från läsare, dels från en frilansare. Kinell hade dessutom fått telefonkontakt med en ung kvinna som jobbade tillfälligt i kassan på Konsum, och genom henne också med två kunder i butiken. Däremot hade de inte fått något material från Hemköp än.

Nyhetschefen hade skickat iväg en allmänreporter och en fotograf så snart mordet vid Konsum blev känt, och senare styrt dem vidare till Hemköp. Nu ökade han pressen på sin kriminalreporter att leverera. Äntligen hade det hänt något som hade potential att bryta den nedåtgående upplagespiralen, om än tillfälligt.

Kinell suckade och rev sig hårt i hårbotten medan han stirrade på skärmen framför sig.

Det fanns ju inget nytt att rapportera när polisen inte ville säga något, när Coop hänvisade till sin kommunikationschef i Stockholm som inte visste något och när hennes motsvarighet på Hemköp hade visat sig omöjlig att nå.

Självklart kunde han fortsätta att snickra ihop artiklar på några få kända fakta kombinerat med uppgifter från vittnen som inte sett något. Men det kändes sådär.

Några av hans konkurrenter hade intervjuat chefredaktören för den gatutidning som såldes vid Konsum. De hade även talat med andra försäljare om den hemlöse man som gripits på platsen. Ingen som kände honom kunde tro att han dödat tiggaren. Det trodde inte Kinell heller efter vad han hört. Eller snarare inte hört. Visst kunde man tänka sig ett snabbt uppflammande gräl som lett till en galen impuls-handling, men ingen verkade ha sett något bråk.

Han frågade sig om nyhetschefen kunde ha rätt för en gångs skull – om han faktiskt borde vinkla en huvudartikel på att "polisen befarar" att mordet utförts av någon som på egen hand ville tvinga bort tiggarna. Det gick alltid att hitta någon i polisledningen som var oförsiktig nog att uttrycka sig så.

Men det tog emot.

Han bet fundersamt av en liten bit nagel från långfingret.

Tipstelefonen vid desken ringde. Nyhetschefen svarade snabbt, lyssnade en kort stund, sa något avslutande och la på luren.

"Det verkar hända nåt nu. Ett vittne vid Hemköp säger att några poliser plötsligt började prata väldigt upphetsat med varandra, och att två eller tre av bilarna sedan försvann därifrån med en jävla fart. Kan du kolla det med en gång?"

Det behövde naturligtvis inte betyda någonting alls. Men det kunde göra det. Reportern nickade och slog numret till polisens presstalesman. Efter sju signaler kopplades samtalet fram. Han väntade sig få höra Gus Stefanssons eller Thomas Fox röst, men istället svarade vakthavande befäl på ledningscentralen.

"Hej, det är Kinell här. Är det du som svarar på det här numret?" frågade han och kände sig i samma stund lite generad eftersom svaret var givet.

"Ja, dom har en del att stå i nu, pojkarna, så jag avlastar lite. Det är ju en rätt intensiv måndagsmorgon", svarade den andre lugnt.

"Jo, jag vet. Jag känner till dom två mordena vid Konsum och Hemköp ute i väster. Vad är det mer som är på gång?"

"Vi vet inte så mycket än. Men vi har bland annat en händelse vid Frölunda torg just nu."

"En händelse? Har det med det andra att göra?"

Vakthavande befäl var tyst några sekunder innan han svarade.

"Det vet jag inte."

Kinell blev torr i munnen.

"Men är det ytterligare en tiggare som mördats?" frågade han till sist.

"Det verkar inte bättre, du. Eventuellt kan det vara så. Men du får återkomma."

Vakthavande befäl avrundade samtalet och la på. Kinell stirrade på luren. Sedan reste han sig upp, drog på sig jackan och vände sig mot desken.

"Du kan ha rätt. Det har kommit larm om ytterligare ett mord på en tiggare. Frölunda torg den här gången", sa han.

"Åh, fan! Otroligt..."

Nyhetschefen såg faktiskt lite tagen ut, men hämtade sig snabbt.

"Okej, men innan du åker måste du skriva. En snabb grej så att vi får ut det direkt. Det är bra om vi är först, och snart är det allmängods. Kör på att det är en seriemördare, en som avverkar den ena tiggaren efter den andra. Jag ber nån annan fortsätta med uppdateringar allt eftersom sen när du har åkt."

"Men vi vet ju inte säkert om det är så", sa reportern och såg nyhetschefen sucka djupt, titta upp på honom med uppgiven blick och sedan dra djupt efter andan innan han svarade.

"Skriv!"

Kinell ryckte på axlarna och hängde av sig jackan igen.

Spanarna följde efter den andra radiobilen som omdirigerats från Hemköp. Men det var inte mordet vid Frölunda torg som lett till nya order. Där fanns redan personal, och kolleger från roteln var på väg.

Det som fått ledningscentralen och även spaningsledningen att tänka om var ett nytt mord, ett fjärde mord på en tiggare samma förmiddag och inrapporterat bara fjorton minuter efter det tredje. Den här gången utanför Coop Forum i Sisjön. En ung kvinna hade skjutits i bröstet. Det lät som en kopia på de första mordena.

”Jag har fan inget folk för ögonblicket. Ni får åka på det också. Åtminstone tills jag skrapat ihop fler som får hjälpa till. Ni har väl fått en första bild av hur det såg ut där vid Hemköp?” frågade kommissarien.

”Jo. Vi hade behövt mer tid, men det är bara att gilla läget. Vi är på väg”, hade Tillén svarat, andfådd eftersom han småsprang mot bilen som i samma ögonblick backade ut med vilt slirande hjul ur parkeringsfickan. Han kastade sig snabbt in och hade inte ens hunnit stänga dörren ordentligt innan de var på väg.

van Rijssen tappade för ett ögonblick fästet när han ignorerade rödljuset och i hög fart svängde ut på Torgny Segerstedtgatan igen, återfick kontrollen och gasade på nytt. Tillén greppade tag med högerhanden kring handtaget ovanför passagerardörren.

De hörde sirenerna och såg blåljusen från radiobilen framför dem, och van Rijssen försökte komma ikapp. Han körde mot rött än en gång, svängde ut på Fågelvägen och tryckte gasen i botten men tvingades snart göra ett par tvära inbromsningar för de höga fartgruppen utanför Engelska skolan.

Tillén kramade handtaget hårt när han kastades fram och tillbaka i kupén. Efter det andra fartguppet var det full fart framåt igen, och i en hastighet som tangerade 170 kilometer i timmen for de ut på Västerleden. All annan trafik såg ut att stå närmast stilla när de passerade i vänsterfilen.

”Nån som leker Lasermannen eller nåt sånt, alltså”, sa Tillén, och det var det första han sagt sedan han kastat sig in i bilen.

Den så kallade Lasermannen hade i början på 90-talet med hjälp av ett gevär med lasersikte skjutit elva mörkhåriga eller mörkhyade människor. En av dem dog och flera skadades för livet.

Tillén hade inte väntat sig något svar och fick inget heller.

”Den jäveln måste ju köra från det ena stället till det andra och skjuta ihjäl folk. Och vi kan bara följa efter”, muttrade istället van Rijssen och svängde höger mot Sisjöns industriområde.

”Fan. Det blir svårt att jobba metodiskt när vi tvingas hoppa från tuva till tuva. Och inte nog med det. Media kommer att jaga på det här utav bara helvete”, sa Tillén.

van Rijssen bromsade kraftigt och svängde sedan höger igen i alltför hög fart, uppför en brant kulle över en kulvert och ner med en duns på andra sidan innan det var dags att svänga vänster och vänster igen för att komma till den stora parkeringsplatsen utanför Coop Forum.

”Och när tidningarna skriver kommer politiker och en massa andra förståsigpåare att ställa krav på polisledningen. Och vi vet var skiten hamnar sen”, sa han och gled in i en parkeringsruta strax utanför den avspärning som gjorts.

Kommissarie Lars Holmlund hade vanligtvis inga problem med sin chefsroll, även om en del av kollegerna tyckte att han uppträdde alltför bryskt och kantigt. Det enda som till sist räknades var ändå upplärningssiffrorna. Och där var hans meriter goda.

Men den här måndagen, som snabbt närmade sig lunch, kände han sig inte alls som en ledare. Istället kastades han hit och dit, dels av händelseutvecklingen, dels av polisledningen som han tyckte agerade närmast panikslaget. Han fick stålsätta sig för att inte själv smittas av den fladdrighet han hört i rösten hos den intendent han just talat med. Mannen hade berättat för honom att statsministern när som helst skulle sätta sig på ett flyg till Göteborg med anledning

av det han i tv kallat "den tragiska händelseutvecklingen i Göteborg".

"Statsministern", stönade Holmlund och började stega fram och tillbaka i sitt kontor.

Magen gjorde sig påmind och han önskade än en gång att han haft en egen toalett i anslutning till sitt kontor. Sedan stannade han mitt på golvet och tog ett djupt andetag. Han försökte minnas titeln på en Billy Ocean-låt från 80-talet, och log när han kom ihåg den.

"When the going gets tough, the tough get going", muttrade han för sig själv.

Det fanns tillräckligt många andra som var beredda att dansa som marionettdockor, inte minst uppe i staben. Själv hade han ett jobb att göra.

Han tittade på det stora väggur han en gång utan minsta betänkligheter tagit med sig från ett konferensrum. Om åtta minuter var det dags för ett möte, som följde direkt på stabsledningens möte. Han visste att han förväntades ha en angreppsplan. Med andra ord var det hög tid att tänka.

Det här var inte som ett traditionellt spaningsmord, där den uppdaterade "mordbibeln" PUG – polisens metodstöd för utredning av grova våldsbrott – gav god vägledning för vad som skulle göras och i vilken ordning. Det här var...

"Kaos upphöjt till tio", fyllde kommissarien i sin tankegång.

Han tog ytterligare ett djupt andetag, sträckte ut ryggen och gick tillbaka till sitt skrivbord. Hans närmaste chef Albin Svenning brukade säga att man som polis fick "laga efter läge", och det var precis vad de skulle göra nu. Det ringde innan han hann sätta sig.

"Ja?" svarade han kort och, som han hoppades, avvisande.

"Hej, det här är Lilian Bergenstråle-Hammarlund", hörde han och suckade djupt men ohörbart.

Kvinnan var informationsdirektör på polismyndigheten i Västra Götaland, en befattning som kommissarien möjligen kunde fördrå men aldrig få någon större respekt för. Hon

var bland annat högsta chef för de presstalesmän som han, oftast framgångsrikt, försökte hålla ifrån sig.

Han satte sig tungt och lyfte upp en penna.

”Ja?” sa han igen.

”Fred Claesson vill att jag samordnar de kommande timmarnas informationsinsatser med dig, eftersom du är förundersökningsledare.”

Claesson var den nye länspolismästaren, som nått sin position via en jur kand-examen, polischefsutbildning och ett par olika chefsbefattningar. Det var också den vanliga bakgrunden för jobbet. Ingen av de 21 länspolismästarna i landet hade någonsin behövt brotta ner en bråkstake. Men alla var duktiga administratörer med välutvecklad känsla för politiska vindar, allmän opinion och media.

Kommissarien knackade irriterat med pennans radergummiklädda ände mot bordsskivan.

”Hinner inte. Jag har fullt upp med mordet. Vi får ta det på mötet”, sa han och hörde ett svagt ”men” innan han la på luren.

I samma stund kom han ihåg att Claesson nyligen deklarerat att information var en av myndighetens viktigaste uppgifter. Holmlund hade höjt på ögonbrynen den gången, men hållit inne med sin tanke att brottsbekämpning ändå måste vara det viktigaste. Han hade också hållit tand för tunga när länspolismästaren understrukit att informationens främsta uppgift var att stärka allmänhetens förtroende för myndigheten. Men en av de andra mötesdeltagarna hade inte kunnat hålla sig.

”Men om det är information som kanske tvärtom minskar förtroendet för oss?” hade kvinnan frågat.

Claesson hade sugit på sina svarta glasögonskalmar och begrundat frågan en stund innan han svarat.

”Då får man använda sitt goda omdöme.”

Holmlund log bistert vid minnet, och sköt sedan medvetet ifrån sig hela frågan om information och media. Nu var det bara lite drygt fem minuter kvar till mötet och han hade – ingenting.

Det ringde igen, och kommissarien övervägde att stänga

av telefonen innan han suckade och svarade. Det var ledningscentralen igen.

”En till har skjutits. Den femte, alltså. Samma modus. Den här gången utanför ÖoB i Sisjön. Första patrullen har just kommit dit”, sa chefsoperatören.

”Modus” var en förkortning för ”modus operandi”, latin för tillvägagångssätt.

Holmlund försökte få grepp på situationen. Han hade aldrig tidigare varit med om något som ens vagt påminde om detta. Men nu var han tvungen att hantera det. Han frågade sig om det här bara var början. Hur kunde han i så fall stoppa en fortsättning?

Plötsligt visste han. Och det var bråttom.

Han kom i tid, men var sist. De andra nickade mot honom och väntade. Lars Holmlund stängde dörren och satte sig sedan nära den. Ett tiotal personer hade redan tagit plats runt konferensbordet, och den instängda luften vittnade om det stabsledningsmöte som föregått hans egen entré. Läns-polismästare Fred Claesson harklade sig och började.

”Jaha, det är en jäkla soppa. Inte minst för att det redan nu riktas enorm press på oss från alla håll och kanter. Till och med Rosenbad är på oss. Jag ska träffa statministern om två timmar. Då vill jag gärna kunna presentera nåt.”

Holmlunds blick gled över mötesdeltagarna och rummet, och stannade ett kort ögonblick till vid en svag rund silhuett på ena långväggen. Det var där klockan som nu fanns i hans eget rum hade suttit.

”Ja, vi lär ju ha inte brist på material”, suckade en kommissarie som tidigare varit chef för utredningsroteln.

När den roteln slogs ihop med spaningsroteln till grova brottsroteln fick han en ny tjänst som ansvarig för ärenden med kända gärningsmän. Han hade sett det som en degradering, och sällat sig till den skara av bittra och försmådda anställda som myndigheten hade så många av.

Det fanns en motsvarande kommissarie för fall med okända gärningsmän. Den kvinnan var nu liksom så ofta förr sjukskriven. Under sådana perioder brukade Holmlund

med automatik träda in som spaningsledare vid sidan av sitt arbete som rotelchef.

Chefen för länskriminalen, Albin Svenning, tog en apelsin från ett vackert vitt fat på bordet, och fäste blicken på kommissarien.

”Du har rätt. Just nu dränks vi i ett gytter av uppgifter. Samtidigt är det en pågående händelse. Vi har fem mord inom loppet av några få timmar och, vad jag förstår, inte en enda vittnesuppgift om gärningsmannen. Om det här fortsätter... Personallogistiken blir en stor utmaning”, sa han, fällde ut ett blad på sin schweiziska armékniv och skar ett par korsvisa snitt.

Han la en hopvikt servett över juicen som droppade ner på bordsskivan, och började långsamt skala.

”Men vi får alla laga efter läge. Så många kriminaltekniker som möjligt har förts över till det här, för att vi ska klara brottsplatsundersökningarna i rimlig tid. Hittills går det, om än nått och jämnt”, fortsatte han.

Chefen för tekniska roteln skulle under mer normala omständigheter deltagit i mötet. Men han hade förklarat att han helt enkelt inte kunde. Alla var hårt pressade.

”Jag har också ringt runt lite”, fortsatte Svenning lugnt.

”De yttre spaningsgrupperna på GOB och narkotikaroteln har redan börjat hjälpa till, och krimjouren kan också avvara några.”

GOB stod för Grov Organiserad Brottslighetsroteln. Den och narkotikaroteln hade egna spaningsgrupper.

”Vi ska se till att ni får ytterligare förstärkning snabbt, om det inte räcker”, lovade en polisintendent från staben.

Han tog av sina stålbågade glasögon och började omsorgsfullt putsa dem med en tygnäsduk. Holmlund hade aldrig riktigt förstått vad mannen egentligen jobbade med, annat än att det hade med personalärenden att göra. Det som numera kallades HR – human resources.

”Initialt försöker vi förstås ordna det inom vår egen myndighet. Vi ska inte glömma de resurser vi har i Trollhättan, Borås och Skövde. Behöver vi ännu fler begär vi externa resurser nationellt via Rikskriminalen. Det är bra

om du, Svenning, eller Holmlund meddelar mig så snart ni vet.”

Holmlund nickade.

”Vi lär behöva det mesta vi kan få. På papperet hade jag femton man i mina fyra grupper i morse. När jag räknat bort sjukskrivna, studie- och föräldralediga hade jag elva kvar. Tre av dom måste fortsätta med krögarmordet. Det går till åtal när som helst. Åtta man kvar, alltså. Och dom flesta är redan överhopade med jobb.”

”Jo, jo, spanare, ja. Men du har ju folk från gamla utredningsroteln också. Vi får väl sätta in allt vi har nu. Folk får lägga alla andra ärenden åt sidan just nu, helt enkelt. Vi löser det”, sa Svenning och stoppade en apelsinklyfta i munnen.

Det rann lite från hans mungipa ner mot hakan, och han torkade bort det med ett finger.

”Ja, vi löser det”, fastslog länspolismästare Claesson.

Det nickades runt bordet, som om det var dags att gå vidare.

”Media är en annan utmaning”, sa informationsdirektören Lilian Bergenstråle-Hammarlund och sneglade på Holmlund.

”Just det. Presskonferensen. Gör vi den tillsammans med statsministern?” frågade Claesson.

”Ja, jag har haft flera samtal med hans pressekreterare och det verkar absolut vara en möjlighet. Men det är bra om vi kan bestämma det redan nu. Jag föreslår klockan femton”, sa informationsdirektören.

Länspolismästaren nickade otåligt.

”Det blir säkert bra, men du och jag kan prata om dom detaljerna efter mötet. Nu måste vi hantera det vi har för handen”, sa han och vände sig mot Holmlund.

”Du är FU-ledare och operativ chef i det här läget. Naturligtvis får du allt stöd du behöver. Det är som du vet en särskild händelse. Politiskt känslig dessutom. Svenning blir kommenderingschef. Du håller honom ständigt informerad, och rådgör med honom om direkta insatser. Han håller mig underrättad”, sa länspolismästaren.

Länskriminalchefen höjde en hand.

”Det räcker nog inte. Jag behöver ett par biträdande också. Utredningsinsatsen och den uniformerade insatsen behöver planeras parallellt.”

”Jag förstår. Vi tar det efter det här mötet, Svenning.”

Holmlund reste sig upp.

”Jag har faktiskt ett förslag på hur vi bör hantera detta akut. Vi är hela tiden steget efter. Jag vill vända på det. Jag tycker att vi omedelbart ska skicka ut de patruller vi eventuellt har över eller kan prioritera om till så många köpcentra och affärer som möjligt, i första hand i väster, för att råda de tiggare vi träffar på att för sin egen säkerhet packa ihop och lämna. Kanske finns det också andra sätt att nå dom. Utan möjliga offer inga fler mord.”

Det blev tyst en stund.

”Det låter bra, men riskerar vi inte att skapa panik?” frågade Lilian Bergenstråle-Hammarlund till sist.

Länspolismästaren drog handen genom de få glesa, korta strån han hade kvar och höjde frågande ögonbrynen mot Holmlund. Kommissarien lutade sig fram med båda händerna på bordsskivan.

”Det är redan panik! Vem vet? Ett sjätte mord kanske utförs medan vi pratar. Det här handlar om att rädda liv. Ingenting annat.”

Claesson trutade med munnen och tittade upp mot taket ett par sekunder, som för att överlägga med sig själv. Sedan fäste han åter blicken på kommissarien, och nickade.

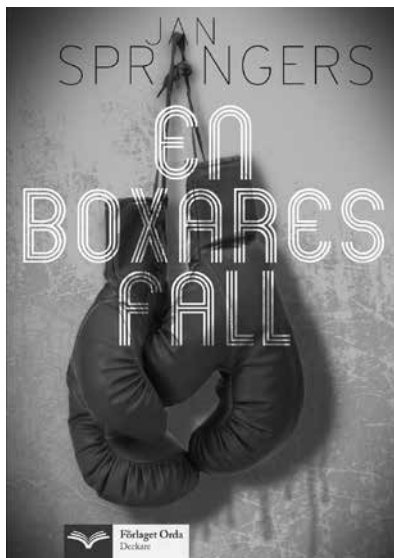
”Ja, jag tycker det låter vettigt. Bra tänkt. Så gör vi: Holmlund, se till att ledningscentralen skickar tillgängliga patruller. Be nån hitta tolkar också. Dom där människorna pratar väl varken svenska eller engelska. Och Lilian, du kanske kan få fram vilka organisationer som kan hjälpa oss få kontakt med dom också?” frågade länspolismästaren.

”Visst”, sa hon.

Holmlund log nästan omärkligt när han såg hennes käkmuskler arbeta.

”Jag måste tyvärr vidare nu”, sa han och lämnade mötet.

Tidigare av Jan Sprangers på Förlaget Orda

Jan Sprangers: *En boxares fall*

kartonnage 412 sidor

ISBN 978-91-7553-926-3 (2014)

e-bok

ISBN: 978-91-7553-909-6 (2014)

“Åter en GT-kollega som kommer med en kriminalroman. Jo, jag är imponerad; inte bara för modet att skriva och få en bok publicerad, utan för styrkan i de bådas berättelser. Det märks att Jan Sprangers har en bakgrund som kriminalreporter. Han kan turerna, vet hur polisen jobbar och är dessutom stilistiskt säker. Det finns ett driv i berättelsen och en nogsamhet, som jag uppskattar. ... Men med “En boxares fall” visar Jan Sprangers på att han är att räkna med som kriminalförfattare och att han kan det här med förvecklingar och inte helt givna finaler.”

Kai Martin – kaimartinblog.com

“En boxares fall är en väldigt sympatisk bok. Och precis som många andra bra deckare bjuder den in mig i spekulatiönerna kring vad som hänt och vem som gjort det. Ändå tar det lång tid innan jag gissar rätt. Som sig bör. Jag längtar till nästa del i serien”

Kristina Hedberg – recension 3 mars 2015 bokus.com

För bilder, läsprov och mer information

www.forlagetorda.se

Tidigare av Jan Sprangers på Förlaget Orda

Jan Sprangers: *Sova med fiskarna*

kartonnage 501 sidor

ISBN 978-91-7553-179-3 (2016)

e-bok

ISBN: 978-91-7553-170-0 (2017)

Andra delen i Jan Sprangers serie med Göteborgsdeckare.

“Beskrivningen av polisens arbete är välgjord, och så väl poliser som andra får bli riktiga personer, med både brister och förtjänster. Det hela tilldrar sig i ett lättigenkännbart Göteborg, med många välgjorda iakttagelser och träffande formuleringar. En van deckarläsare påminns om Vic Suneson, som på liknande sätt kunde skildra 50- och 60-talets Stockholm. Boken är spännande och lättläst ...”

BTJ-häftetnr6,2017 – Veit G:son Berg

“Spangers första deckare var faktiskt ovanligt bra för att vara en debutbok. Uppföljaren Sova med fiskarna är ännu bättre. Språket är tätare, personerna i boken är lättare att ta till sig och de realistiska skildringarna av polisarbetet är ännu mer realistiska.”

Torbjörn H (Trollhättan) – recension 19 februari 2017 bokus.com

För bilder, läsprov och mer information

www.forlagetorda.se